

KRYZYS W SZKOLE

SZYBKIE REAGOWANIE

Poradnik

**Organ prowadzący szkołę lub placówkę, odpowiada za zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki,
w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.**

*Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
(Dz.U. z 2004 r., Nr 256, poz.2572 z późn.zm)*

Spis treści:

I. WYKAZ NIEZBĘDNYCH TELEFONÓW	3
II. ZGŁOSZENIE ALARMOWE.....	4
III. ZASADY POSTĘPOWANIA	
1. POŻAR.....	5
2. POWÓDŹ.....	7
3. CHOROBA ZAKAŻNA.....	8
4. PODEJRZANY PRZEDMIOT LUB PRZESYŁKA W SZKOLE	8
5. ZAGROŻENIE TERRORYSTYCZNE	8
a) Wtargnięcie napastników do obiektu	8
b) Użycie broni palnej na terenie szkoły	9
c) Zagrożenie bombowe	10
6. ZABÓJSTWO/SAMOBÓJSTWO.....	12
7. PRÓBA SAMOBÓJCZA UCZNIA.....	12
8. KRYZYS WYCHOWAWCZY	13
IV. ORGANIZACJA EWAKUACJI	14
V. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	17

I. WYKAZ NIEZBĘDNYCH TELEFONÓW

PODMIOT	NR TELEFONU
Telefony alarmowe	
Numer alarmowy (także z tel. komórkowego)	112
Pogotowie Ratunkowe	999
Straż Pożarna	998
Policja	997
Policyjna Izba Dziecka	tel. 52 525 51 88, resort 751 5188
Straż Miejska	986
Pogotowie Energetyczne	991
Pogotowie Gazowe	992
Pogotowie Ciepłownicze	993
Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne	994
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w m.st. Toruń (centrala)	56/62 - 250 - 29 56/62 - 233 - 12
Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego m.st. Torunia	56 611 93 00, 56 611 93 04
Centrum Zarządzania Kryzysowego m.st. Torunia	56 611 93 13

II. ZGŁOSZENIE ALARMOWE

Zawsze zachowuj spokój!!!!

ZGŁOSZENIE ALARMOWE

Po wybraniu numeru alarmowego i zgłoszeniu się dyżurnego, spokojnie i wyraźnie podaj:

- rodzaj zdarzenia (np. pożar, wybuch gazu),
- miejsce zdarzenia (adres wraz z nazwą miasta, nazwę obiektu, charakterystyczne miejsca, piętro, numer sali),
- liczbę poszkodowanych oraz ich stan ogólny (oddech, przytomność),
- inne zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego (o ile występują),
- imię i nazwisko, funkcję zgłaszającego,
- numer telefonu, z którego informujesz o zdarzeniu.

**Nie odkładaj słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia
- przyjmujący zgłoszenie może poprosić o dodatkowe informacje.**

Zapisz nr zgłoszenia

III. ZASADY POSTĘPOWANIA

1. POŻAR

Działania prewencyjne:

- Ustal dźwięk alarmu pożarowego sygnalizowany przez dzwonek szkolny, np. dwa dzwonki długie i jeden krótki.
- Poinformuj pracowników szkoły/placówki, że są zobowiązani do natychmiastowego powiadomienia o pożarze dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
- Cała społeczność szkolna musi być zapoznana z dźwiękiem sygnalizacyjnym.

- Informacja musi się znaleźć w szkolnej Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

PIERWSZE REAKCJE

1. Jeżeli zauważyłeś pożar lub otrzymałeś informację o pożarze, odszukaj najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy, zbij szybko i naciśnij przycisk. Spowoduje to uruchomienie alarmu z centrali sygnalizacji pożaru.
2. Gdy w obiekcie nie ma takiego systemu, natychmiast zaalarmuj:
 - b) wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem,
 - c) zadzwoń pod numer alarmowy **112** lub zawiadom Państwową Straż Pożarną - **998**,
3. Bezzwłocznie przystąp do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

- Nie próbuj gasić ognia, którego nie jesteś w stanie opanować!
 - Nie gaś wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!
4. Zarządź ewakuację ze strefy zagrożonej! ¹

UWAGA!

- Kieruj akcją do czasu przybycia Straży Pożarnej.
 - Przypomnij wszystkim pracownikom i uczniom, że są zobowiązani do podporządkowania się poleceniom kierującego akcją.
5. Dopilnuj wyłączenia dopływu gazu i prądu.
 6. Dopilnuj usunięcia z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkich znajdujących się tam materiałów palnych, wybuchowych, toksycznych,

¹ Szczegółowe zasady ewakuacji opisane są w Rozdziale IV- Organizacja ewakuacji

7. dopilnuj usunięcia cennego sprzętu i urządzeń oraz ważnych dokumentów, nośników informacji itp.
8. Nie otwieraj drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem (dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia).

UWAGA!

- W wypadku, gdy jest to konieczne, zachowaj szczególną ostrożność.

9. Nie wchodź do pomieszczeń objętych pożarem.

UWAGA!

- W wypadku, gdy jest to konieczne, zachowaj szczególną ostrożność.
- W zadymieniu, aby nie stracić orientacji, staraj się poruszać wzdłuż ścian i poręczy,
- poruszaj się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność;
- Zasłoń usta, nos i oczy (np. wilgotną chustką).

10. Poinformuj dowódcę przybyłych jednostek o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

11. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie stosuj się do ich poleceń.

2. POWÓDŹ

Działania prewencyjne:

- Sprawdź czy zostały wprowadzone i czy poprawnie działają wewnętrzne procedury uruchamiane w związku z zagrożeniem powodziowym.
- W okresie występowania zagrożenia powodziowego słuchaj komunikatów podawanych przez lokalne media.
- Pamiętaj, że wystąpienie zagrożenia powodziowego związane jest ze wzrostem stanu wody na Wiśle (tj. wzrostem powyżej stanu ostrzegawczego, który wynosi 600 cm na wodowskazie zlokalizowanym w Porcie Praskim).

- Miej w zapasie baterie, aby w razie odcięcia prądu zapewnić możliwość słuchania komunikatów radiowych.

PIERWSZE REAKCJE

1. Jeżeli zauważyłeś zagrożenie powodzienne lub otrzymałeś informację o zagrożeniu powodziowym natychmiast zadzwoń:

- a) pod numer alarmowy **112**
lub do
- b) Państwowej Straży Pożarnej - **998**,

2. Po wstępnej ocenie sytuacji zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji.²

UWAGA!

- Wykonuj polecenia służb prowadzących ewakuację.
- Zapewnij opiekę i nadzór nad podopiecznymi podczas ewakuacji i w miejscu docelowym.
- W miarę możliwości powiadom rodziców o miejscu przebywania dzieci.
- Prowadź listę dzieci odbieranych przez rodziców.

3. Wyłącz lub zleć osobie odpowiedzialnej wyłączenie dopływu gazu i prądu.

4. Przenieś wartościowe rzeczy w bezpieczne miejsca (na wyższe kondygnacje lub poza budynek szkoły w zależności od stopnia zagrożenia).

5. Zabezpiecz budynek szkoły przed zalaniem poprzez uszczelnienie drzwi i innych nisko położonych otworów (m.in. kanalizacja).

6. W miarę możliwości dokumentuj prowadzone działania i informuj o nich właściwy Wydział Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.

² Szczegółowe zasady ewakuacji opisane są w Rozdziale IV- Organizacja ewakuacji

3. CHOROBA ZAKAŻNA

Po otrzymaniu informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia (np. od rodziców lub z mediów):

1. Potwierdź wiadomość u:

a) lekarza – jeśli to możliwe;

zawiadom dyżurującego inspektora sanitarnego - 56/62 - 250 – 29, 56/62 - 233 - 12

a) Ustal z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.

2. Zawiadom właściwy Wydział Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.

3. Nadzoruj przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
4. Przygotuj informację dla uczniów i rodziców przy współpracy Oddziału Nadzoru Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.
5. Zorganizuj (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub przedstawicielem Oddziału Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.

Zawsze stosuj się do zaleceń służb sanitarnych i innych kompetentnych służb!

4. PODEJRZANY PRZEDMIOT LUB PRZESYŁKA W SZKOLE

1. Odizoluj miejsce i zabezpiecz pomieszczenie.

UWAGA!

- Nikt nie może się zbliżać, otwierać, dotykać i wąchać podejrzanych przedmiotów.
2. Zadbaj o zamknięcie okien, wyłączenie systemów wentylacji i klimatyzacji, by nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu.
 2. Przykryj uszkodzony, podejrzany przedmiot lub przesyłkę, gdy zawiera jakąkolwiek podejrzaną zawartość w formie: płynnej lub stałej (proszek, pył, galareta, piana lub inne).
 3. Zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z poniższych numerów alarmowych:
 - a) **112** – telefon alarmowy,
 - b) **997** – Policja.
 6. Ustal, które osoby miały kontakt z podejrzanym przedmiotem, przesyłką.
 7. Zadbaj, by te osoby dokładnie umyły ręce.
 8. Zgromadź te osoby w jednym pomieszczeniu i przypilnuj, by z nikim się nie kontaktowały i pozostały tam do przybycia służb.

Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

5. ZAGROŻENIE TERRORYSTYCZNE

I. Wtargnięcie napastników do obiektu

**ZAWSZE!!!:
Zachowuj spokój!**

1. Zapanuj nad własnymi emocjami.
2. Staraj się uspokoić dzieci.

3. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
4. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi

UWAGA!

- personifikowanie siebie i innych zwiększa szansę przetrwania
 - zwracaj się do uczniów po imieniu.
5. Zawsze pytaj o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
 6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nakaz dzieciom położyć się na podłodze,
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna.
 7. Wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej od chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia.
 8. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.

UWAGA!

- Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
9. Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź listę obecności dzieci w celu upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka poinformuj Policję,
 - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
 - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

II. Użycie broni palnej na terenie szkoły

ZAWSZE!!!:

Zachowuj spokój!

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Staraj się uspokoić dzieci.
2. Nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
3. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
4. W przypadku polecenia przemieszczania się, dopilnuj aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:
 - a) **112**
 - b) **997** – Policja,

UWAGA!

- Jeśli to możliwe nie rozłączaj się.
 - Staraj się na bieżąco relacjonować sytuację.
6. Po opanowaniu sytuacji:
- zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
 - b) **112**,
 - c) **997** – Policja,
 - d) **999** - Pogotowie Ratunkowe.
 - upewnij się jaka była liczba osób poszkodowanych,

- sprawdź czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

III. Zagrożenie bombowe

Przypadek 1 - Informacja o podłożeniu bomby

Zachowaj spokój!

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:

- słuchaj uważnie,
- zapamiętaj jak najwięcej,
- jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
- zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
- nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
- jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.

2. Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.

3. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:

- a) **997** - Policja,
- b) **112**,

4. Zaalarmuj zarządcę budynku.
5. Zadzwoń do właściwego Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
6. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
7. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją
UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
8. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
9. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
10. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
11. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
12. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,

Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Przypadek 2 - Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

Zachowaj spokój!

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:
 - a) **997** - Policja,
 - b) **112**,
4. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.

5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. Otwórz okna i drzwi.
10. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
11. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).

Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Przypadek 3 - Po wybuchu bomby:

Zachowaj spokój!

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych: **112**.
2. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
3. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
4. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.

Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

6. ZABÓJSTWO/SAMOBÓJSTWO

1. Powiadom policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.

2. Powiadom poradnię psychologiczno – pedagogiczną i poproś o zorganizowanie pomocy psychologicznej uczniom i nauczycielom.
3. Zabezpiecz miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
4. Nie udzielaj informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomisz najbliższej rodziny.
5. Jak najszybciej powiadom najbliższą rodzinę o śmierci dziecka, zrób to twarzą w twarz, unikaj telefonu lub poczty.
6. Udziel pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego, w razie potrzeby powiadom pogotowie ratunkowe.
7. Zorganizuj pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
8. Przemyśl i przygotuj strategię kontaktowania się z mediami.

7. PRÓBA SAMOBÓJCZA UCZNIA

1. Ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia.
2. Nie pozostawiaj ucznia samego.
3. Usuń wszystko, co może ułatwiać realizację zamiaru.
4. Bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.
5. Zbierz wstępne informacje o okoliczności zdarzenia.
6. Wezwij pomoc (pogotowie, straż, policja) – w zależności od takiej potrzeby.
7. Zadbaj, aby interwencja służb przebiegała dyskretnie.
8. Zawiadom właściwy Wydział Oświaty i Wychowania
9. Dokonaj szybkiej oceny dalszych zagrożeń.
10. Powiadom rodziców/opiekunów prawnych.
11. Chroń ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatycznymi (np. media, świadkowie itp.).

12. Zapewnij uczniowi pomoc psychologiczną

8. KRYZYS WYCHOWAWCZY

1. Powołaj zespół kryzysowy, wspólnie oceńcie emocjonalne, poznawcze, behawioralne aspekty reakcji kryzysowych, ustalcie zasady kontaktowania się z osobami czy grupami zaangażowanymi w kryzys, w tym: strategię kontaktowania się z mediami
2. Wybierz osobę do kontaktowania się z mediami.
3. Zidentyfikujcie główne problemy lub „wyzwalacze kryzysu”, stwórzcie i zbadajcie alternatywy.
4. Zorganizuj posiedzenie rady pedagogicznej i zadбай o rzetelne jej protokołowanie.
5. Wyraźnie i jasno nazwij rzecz po imieniu- mów o agresji, przemocy, znęcaniu się, dręczeniu, wyzywaniu, molestowaniu seksualnym, kłamstwach (a nie ogólnie o „złym zachowaniu”, „haniebnym postępku”, „nieodpowiednim zachowaniu”) oraz wskaż konkretne zasady, reguły i prawa, które zostały naruszone bądź złamane.
6. Pokaż konsekwencje, jakie kryzys przynosi wszystkim grupom społeczności szkolnej (nie tylko uczniom).
7. Zachęć osoby, które wyrządziły szkody (jeżeli są obecne), do myślenia o zadośćuczynieniu.
8. Ustal z radą pedagogiczną sposoby pracy nad metodami zapobiegania w przyszłości takim sytuacjom, w których problemy wychowawcze, sytuacje trudne, osiągną rozmiary kryzysu.
9. Bądź zawsze gotowy na otwartą rozmowę z nauczycielami o problemach zgłaszanych przez uczniów.

IV. ORGANIZACJA EWAKUACJI

1. Przeszkol pracowników z zasad ewakuacji w szkole.

Podstawowe zasady ewakuacji:

- w przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynków szkolnych, decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły/placówki lub jego zastępca,
- decyzja o zarządzeniu ewakuacji powinna zawierać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposoby (drogi i kierunki ewakuacji) oraz kolejności opuszczania budynku,

- po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy niezwłocznie powiadomić wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanej strefy o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz o przeprowadzanej ewakuacji,
- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji grup uczniów, ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
- w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych miejsc ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie; następnie należy ewakuować osoby zaczynając od najwyższych kondygnacji (pierwszeństwo mają osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się),
- podczas ewakuacji z pomieszczeń grupy ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacji (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne na klatki schodowe (pionowe drogi ewakuacyjne) i wyjścia poza obszar zagrożony pożarem lub na zewnątrz obiektów,
- osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się należy ewakuować przy wykorzystaniu wózków bądź przenosić na rękach,
- w przypadku blokady dróg ewakuacyjnych należy niezwłocznie (bezpośrednio lub za pomocą osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy) powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej; ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować na zewnątrz budynku, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek ratowniczych,
- przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, trzymając głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie w dolnych partiach pomieszczeń; należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji; usta i drogi oddechowe należy zasłonić chusteczką zmoczoną w wodzie, ułatwiając tym oddychanie,

- w czasie ewakuacji niewskazane jest:
 - dokonywanie jakichkolwiek czynności mogących wywołać panikę,
 - wprowadzanie zamieszania poprzez zmianę kierunku ewakuacji,
 - zatrzymywanie się lub tamowanie ruchu w inny sposób,
- ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi;
- ewakuację mienia należy przeprowadzać w następującej kolejności:
 - dokumentacja szkoły,
 - sprzęt elektroniczny, w tym komputerowy,
 - pomoce dydaktyczne o znacznej wartości,
 - księgozbiór,
 - pozostałe wyposażenie i sprzęt szkolny,

Uwaga! Wszystkie sprawne fizycznie osoby powinny pomagać w demontażu i ewakuacji mienia,

- po opuszczeniu budynku szkolnego czy zagrożonej strefy, opiekun danej grupy zobowiązany jest do sprawdzenia, czy wszystkie osoby z jego grupy opuściły poszczególne pomieszczenia; w razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy bezzwłocznie zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym będącym na miejscu akcji.

Proponowany przebieg ewakuacji:

- w budynku szkoły ogłosić sygnał alarmowy „EWAKUACJA”:
 - głosem: kilkakrotnie powtarzany słowny komunikat „EWAKUACJA”. Wskazane jest wykorzystanie szkolnej aparatury nagłaśniającej),
 - szkolną sygnalizacją dzwonkową; najlepszy wydaje się przerywany dzwonek, uruchamiany z łatwo dostępnego dla wszystkich miejsca; sygnał powinien trwać tak długo aż wszyscy opuszczą budynek lub pozwolą na to warunki,
 - sygnał alarmowy w razie pożaru powinien mieć możliwość włączyć każdy, kto zauważy ogień,
- otworzyć drzwi sal lekcyjnych, powiadamiając wszystkich o charakterze zagrożenia i konieczności ewakuacji; apelować o zachowanie spokoju,
- określić kolejność i sposób ewakuacji,
- uformować grupy ewakuacyjne na korytarzach pod opieką nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne; na czoło grupy należy wyznaczyć nieformalnego przywódcę grupy klasowej; nauczyciel wychodzi z sali lekcyjnej ostatni, zabierając ze sobą dziennik; młodzież zostawia wszystkie przedmioty (torby, teczki, plecaki, itp.), gdyż czas opuszczenia zagrożonego budynku jest w tym przypadku bardzo ważny,
- wskazać młodzieży kierunek ewakuacji oraz określić miejsce zbiórki (boisko szkolne, dziedziniec, plac apelowy, itp.),
- na miejscu zbiórki nauczyciele muszą obowiązkowo sprawdzić listę swojej klasy (grupy),
- po sprawdzeniu listy uczniów (podopiecznych) nauczyciel zobowiązany jest sprawdzić ich stan zdrowia, zwracając szczególną uwagę na zawroty głowy, wymioty, kaszel, ból głowy, chwilowe omdlenia, złamania, potłuczenia, itp.,
- wszystkich poszkodowanych należy traktować jako ofiary zdarzenia i udzielić im pomocy przedmedycznej i/lub medycznej bądź szpitalnej,
- niedopuszczalne jest zezwolenie na rozejście się uczniów (podopiecznych) do domów bez wcześniejszego powiadomienia o zdarzeniu rodziców; wskazana jest pełna informacja w tym zakresie w dzienniku lekcyjnym,

- o ile to możliwe, sprawdzić, czy wszyscy opuścili pomieszczenia,
- po zakończeniu ewakuacji osób, przystąpić do ewakuacji mienia, począwszy od pomieszczeń zagrożonych pożarem.

V. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

1. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.Nr 89, poz. 590).
2. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.Nr 62, poz.558 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.).

6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2006 nr 191, poz. 1415).
7. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198)
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
16. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69)

